

SOUČASNÁ ARCHITEKTONICKÁ TVORBA – semestrální práce 2020/2021

Vojtěch Palm, FA – ČVUT

Konverze transformační stanice Na Zatlane

Obsah

I. Úvod.....	3
Život Jindřicha	3
Jindřich jako člověk	4
Jindřichovo dílo	4
Život Patrika	8
II. Jádro	9
Historie objektu	9
Okolí objektu	10
Architektura objektu	11
Devastace	11
Transformace trafostanice	12
III. Závěr.....	15
Obrazová příloha	17
Seznam pramenů a použité literatury	19

I. Úvod

Život Jindřicha

Autora stavby transformační stanice Na Zatlance nelze jistě potvrdit. Autorství je však podle architektonického rukopisu přisuzováno Jindřichu Freiwaldovi. Jindřich Freiwald narozený 6.června 1890¹ v Hronově do rodiny hostinského Františka Freiwalda a Josefy Freiwaldové, rozené Jiráskové. V Hronově se vyučil zedníkem u hronovského stavitele Karla Eckerta. Následně se vydal za dalším studiem do Prahy. Začal studovat na stavitelském oddělení Vyšší průmyslové školy stavitelské, kde prošel vedením například Františka Sandera.² Po ukončení v roce 1910 působil jako asistent profesora Antonína Balšánka,³ kde se podílel na návrhu interiérů Obecního domu (1905–1912) a Občanské záložny ve Vršovicích (1911). Tou dobou také začal publikovat své práce v Stavitelských listech a Architektonickém obzoru. Roku 1913 započal studium na Akademii výtvarných umění v Praze u profesora Jana Kotěry. Studium však roku 1915 narušila první světová válka, musel nastoupit do služby v rakousko-uherské armádě.⁴ Roku 1917 se ke studiu vrátil a 1918 úspěšně ukončil. Již během studia a jako čerstvý absolvent se zúčastnil několika architektonických soutěží a spolupracoval s architektem Josefem Paroulkem, a to do roku 1921 kdy zakládá s Jaroslavem Böhmem stavební firmu Inženýři architekti Freiwald a Böhm v Praze – Karlíně. Hlavní slovo měl ale právě Freiwald.⁵ Hlavním hnacím motorem ateliéru byl až do předčasného konce svého života 8.května1945.⁶ Freiwald netrpělivě očekával konec druhé světové války a 5. května 1945 se účastnil pražského povstání. Byl však zatčen a následně popraven komandem SS na kopci nad krčskou nemocnicí. Dnes tuto smutnou událost připomíná malý pomníček. Původně byl pohřben již 11. května 1945 na hřbitově v Braníku. Dle jeho přání být uložen v rodném kraji byly jeho ostatky převezeny na Legionářský hřbitov v Hronově. Pohřeb byl v době 15. Jiráskova Hronova vypraven z budovy divadla.⁷

¹ SOA Zámorsk, *Matrika narozených 1884-1895 v Hronově*, sign. 53-4152, ukn. 3165, s.109.

² Jindřich Freiwald, nekrolog, Stavitelské listy XXVIII, 1932, s. 31.

³ Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců I.*, Praha 1947, s. 235.

⁴ Otakar Novotný: *Jan Kotěra a jeho doba*, Praha 1958, s. 141.

⁵ Anděla Horová (ed.): *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky*, Praha 2006, s. 213

⁶ Akad. arch. Ing. Jindřich Freiwald (úmrtí oznámení). *Svobodné slovo*. 29. 5. 1945, s. 4.

⁷ Alžběta Jankulíková, *Jindřich Freiwald a česká meziválečná divadelní architektura*, Diplomová práce, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Praha 2014, Vedoucí práce Richard Biegel, s. 30-36.

Jindřich jako člověk

Jindřich se kromě projekční činnosti věnoval řadě dalších aktivit. Byl předsedou Společenstva stavitelů v Praze, byl členem SIA (Spolek československých inženýrů a architektů), České technické akademie, Spolku výtvarných umělců Myslbeke a předsedal kroužku Hronovských rodáků v Praze. Rád cestoval za architekturou, inspiraci jezdil hledat do Anglie, Německa, Francie, Norska, Nizozemska, Itálie, Švédska a Řecka. V dospělosti soukromě studoval malbu u Jaroslava Šetelíka.⁸ Byl znalcem a milovníkem díla Aloise Jiráska. Jeho vlastenectví vrcholilo láskou k divadlu a divadelnictví obecně, proto usiloval o zřízení velkého muzea Aloise Jiráska v Hronově, a také o každoroční konání festivalu Jiráskův Hronov.⁹ Také návrh na sloučení Hronova se sousedními obcemi pochází právě od Freiwalda. Dle něj díky své větší rozloze může koncipovat ekonomický, sociální a územní rozvoj v širších souvislostech.¹⁰ Z čehož je patrné, že se zajímal o rozvoj svého rodného města. Bojoval v první světové válce, poté proti maďarské intervenci na Slovensku.¹¹ I když byl povinen bojovat, činil tak s hrdostí za vlast. Za druhé světové války zprostředkovával z vlastních zdrojů pomoc vězněným přátelům v pracovních a koncentračních táborech.¹² Ke konci války organizoval letákovou akci o aktivní účasti na pražském povstání. Sám odpor podpořil, což se mu stalo osudným.¹³ Obecně se na základě získaných informací jeví Jindřich Freiwald jako občansky angažovaný, hrdý rodák, velký vlastenec, optimista, pilný a cílevědomí člověk.¹⁴

Jindřichovo dílo

Obecně se soustředil především na problematiku bydlení, a to hlavně hledání a rozvoji ideálních dispozic, též dostupné bydlení s dekorativní formou. Do této kategorie spadá například kolonie rodinných domků i vily v Praze na Smíchově, v Dejvicích, Opavě, Kolíně, Pardubicích a další. Dále tvořil architekturu peněžních ústavů v Kolíně (1924-1925), Železném Brodě (1934-1936), Dvoře Králové nad Labem (1935), Hronově (1936-1937), Polici nad Metují (1933), Červeném Kostelci

⁸ Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců I.*, Praha 1947, s. 235.

⁹ Ladislav Hladký, *Sborník příspěvků z literárněhistorické konference ke 150. výročí narození Aloise Jiráska*, Náchod 2002, s. 95-96.

¹⁰ Jindřich Freiwald, *Staviteľské listy XXXVII*, 1941, s. 229-233.

¹¹ Ladislav Hladký, *Sborník příspěvků z literárněhistorické konference ke 150. výročí narození Aloise Jiráska*, Náchod 2002, s. 92.

¹² Jaroslav Böhm, *Jindřich Freiwald v životě a národním odboji*, Sušice 1947, s. 102.

¹³ Jaroslav Böhm, *Jindřich Freiwald a jeho dílo*, Praha 1946

¹⁴ Jindřich Čadík, *Jindřich Freiwald*, SVU Myslbek, Praha 1939, s. 51.

(1929), a další. Divadelní architektura tvoří významnou část jeho tvorby například Jiráskovo divadlo v Hronově (1927-1930), Divadlo Karla Pippicha v Chrudimi (1931-1934) a Městské Divadlo Kolín (1931-1939). K zahraničním realizacím se řadí státní dělnická kolonie v Chustu na Ukrajině (1921-1923) a domky hlavního města Užhorodu (1921-1923).¹⁵

Již během studia před první světovou válkou ho jeho vysokoškolský profesor Jan Kotěra označil za novou generaci architektů a doporučil starostovi Hradce Králové pro novou výstavbu. Tak již před válkou navrhuje fasádu hotelu Start (1913-1914) a nerealizovaný bytový dům. Mezi první realizace se také řadí dům pro profesora S. Trnku v Táboře (1912). Roku 1919 navrhuje řadové domy ve vilové kolonii Ořechovka. Freiwaldova samostatná raná tvorba se vyznačuje především geometrizací dekoru na stavbách.

Roku 1921 vzniká stavební a projekční kancelář Freiwald a Böhm. Pro založení společnosti to byla opravdu vhodná doba, neboť již byl v platnosti zákon o státním bytovém fondu (1919). Mezi jeho cíle patřilo omezit bytovou tíseň a zároveň umožnit výstavbu bytů pro zaměstnance nové státní správy, placenou z prostředků podpůrného fondu ustanoveného Ministerstvem sociální péče. Prostředky měly přicházet z výnosů státní losové půjčky. Hlavní účel bytového fondu bylo umožnit stavebním a bytovým sdružením vzít si hypotéku na výstavbu nájemních nebo rodinných domů s byty pro státní zaměstnance. Tato politika zapříčinila, že se ve dvacátých letech povedlo zrealizovat mnoho moderních bytů v nájemních i rodinných domech.¹⁶ Právě k tomu výrazně přispěla Freiwaldova a Böhmova projekční kancelář, jejíž úspěšnost rychle vzrostla díky jejímu komplexnímu servisu. Jako první projektují družstevní bytové domy v ulici Čelakovského a K. H. Máchy (1921-1922). Další je tvorba v Praze, domy družstevní kolonie Na Perníkářce (1921-1923). V první polovině 20. let vymysleli plán ideálních dvoj a čtyřdomků zamýšlené pro Opavu.¹⁷ Spolu tak vytvořili originální syntézu stylů z prvků převážně modernistických používaných před válkou školou Kotěry a prvků převzatých z lidové architektury, lokálních či regionálních zdrojů nebo z historie. Spolu s Böhmem takové solitérní i řadové domy dovedli k realizaci v Kolíně nájemní domy (1921-1923), v Sušici čtvrť „Benátky“ (1924-1926), kolonie v Duchcově (1922–1924), v soutěžích

¹⁵ Alexandr Skalický a Marie Vakulová, *Realizace Jindřicha Freiwalda v rodném kraji*, Náchod 2007, s. 186-221.

¹⁶ Jakub Potůček a Vendula Potůčková, *Slavné stavby Jindřicha Freiwalda*, Praha 2015, s. 11-12.

¹⁷ Pavel Vlček (ed.), *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, Praha 2004, s. 185

na typové domky pro Spořilov (1925) a Mělník (1927). Vše následně publikovali v různých variacích v reprezentační publikaci *Naše stavby*.¹⁸ Ani návrhy vyložené měšťanských vil Freiwaldovi nebyly cizí, například vila továrníka Ganze v Pardubicích (1921). Také Schwarzkopfova vila v Sušici (1925–1930). Továrnická vila rodiny Nejedlých (1923–1924) v Kuklenách u Hradce Králové se realizace nedočkala.

Ke konci 20. let 20. století se jejich kancelář začala profilovat na projektování významných veřejných staveb pro maloměsta, konkrétně spořitelny a další bankovní domy, divadla, školy a kostely. Freiwald se ukázal jako dostatečně variabilní architekt pro tento druh staveb. Dokázal uspokojit jak tradiční, tak moderní nároky zadavatelů. Z divadel je nejstřídmějším projektem Jiráskovo divadlo v Hronově (1927–1930) s chrámovým průčelím a klasicisticky členěným architrávem. Pozdější stavby divadla v Chrudimi (1931–1934) nebo v Kolíně (1937–1939), už kombinují náznakový lizénový monumentální řád s modernistickou gramatikou, přesněji střídání hladkých ploch a ploch z rezného zdiva. Stejně tak spořitelny mají širokou škálu forem, od dekorativních forem Spořitelny v Kolíně (1923–1925), přes monumentální Spořitelnu v Novém Městě nad Metují (1929–1930), či Hronovskou spořitelnu (1936–1939), až po značně moderní Spořitelnu Libochovice (1934), dále Polička (1936–1937), či Mělník (1937–1938). Moderní velkolepé formy Freiwald s Böhmem využili i pro živnostenskou školu v Sušici (1929–1930). Kontrastní progresivně avantgardní styly podobné dobovým sakrálním projektům Josefa Gočára nebo Pavla Janáka použili v návrhu sboru Církve československé v Novém Městě nad Metují (1933–1934).¹⁹

Jindřich Freiwald za druhé světové války příliš netvořil, napsal ale typologickou příručku o moderních stavbách tzv. „druhého bydlení“ - chat a víkendových domů v přírodě a na venkově, která byla vydána až posmrtně v roce 1947.²⁰

Hodnocení Freiwaldovy činnosti asi nejlépe vystihl historik architektury Martin Horáček. Podle něj Freiwaldova a Böhmová produkce „*dokázala souběžně nabídnout všechny stylové polohy, od geometrické secese, rondokubismu*

¹⁸ Jindřich Freiwald a Jaroslav Böhm, *Naše stavby*, Praha 1924.

¹⁹ Jakub Potůček a Vendula Potůčková, *Slavné stavby Jindřicha Freiwalda*, Praha 2015.

²⁰ Jindřich Freiwald, *Chaty, sruby, domky: zásady rekreačního bydlení*, Praha 1947.

a funkcionalismu přes Novou tradici po regionální vernakulár. Kancelář reprezentovala slušný standard; její rodinné domky a budovy občanské vybavenosti doplnily inventář mnoha českých maloměst“²¹

Jindřich Freiwald a Jaroslav Böhm, Praha 1919, Regionální muzeum v Náchodě, sbírka fotografií Jiráskova muzea v Hronově

Malý pomníček obětem 2. světové války – Praha 4, Vídeňská 798/66, Krč, Praha 2011, foto Josef Kareš

²¹ Martin Horáček, *Za krásnější svět: tradicionalismus v architektuře 20. a 21. století*, Brno 2013, s. 236-237.

Život Patrika

Narodil se roku 1975 ve Slaném, v letech 1993-2002 studoval na FA ČVUT v Praze v ateliérech Jana Sedláka, Ladislava Lábuse a Aleny Šrámkové. V roce 1999 se účastnil mezinárodní akademie na University Iuav of Venice s projektem konceptu pro Bienále – LOFTBOAT, mobilní variabilní modulový systém na vodě pro Bienále a získal 1.cenu za nejlepší projekt. Během studia pracoval v architektonických kancelářích v ČR a v Izraeli. V roce 2002 přišla nabídka od architekta Martina Rajniše a následně založili ateliér H.R.A. – Hoffman Rajniš Architekti. V roce 2004 byli nominováni na cenu Miese van der Rohe za projekt Továrny na světla, Praha 9 Koloděje. V roce 2006 spolupráce skončila projektem Nové České poštovny Anežky na Sněžce. Závěrem roku 2006 zakládá a vede vlastní ateliér. V roce 2013 získali hlavní cenu Grand Prix Architektů – národní cenu za architekturu, za projekt rekonstrukce Uhelného mlýna v Libčicích nad Vltavou. A zároveň titul Stavba roku za projekt Aparthotelu v Krásné Lípě. Ateliér Hoffman krátce sídlil v objektu trafostanice Na Zatance v letech 2012-2013. Nyní sídlí na Praze 6 a v Uhelném mlýnu v Libčicích nad Vltavou.²²

Ing. arch. Patrik Hoffman, Libčice nad Vltavou 2016, foto Andrea Thiel Lhotáková

²² CKA, Ing. arch. Patrik Hoffman, <https://www.cka.cz/cs/svet-architektury/seznam-architektu/ing-arch-hoffman-patrik>, vyhledáno 1.10.2020

II. Jádno

Historie objektu

Transformační stanici 22 kV/380 V si objednali Elektrické podniky hl. města Prahy pro Smíchov jako stavbu technického vybavení pravděpodobně od architekta Jindřicha Freiwalda, dokončena roku 1925. Je významným dokladem elektrizačního programu ve 20. letech 20. století v této části hlavního města. Objekt transformační stanice spolu s kamennou opěrnou zdí s kovovým historickým zábradlím a schodištěm, pozemky p. č. 2380, 4963/1 a 4964, byly prohlášeny za památku 23.9.2003. Jedná se o kulturní památku a je součástí městské památkové zóny Smíchov.²³ V 90. letech 20. století byla o kousek výše zbudována nová větší a lepší transformovna 110/22 kV schopná pokrýt požadavky proměňující a rozrůstající se čtvrti. Plně tak nahradila starou transformační stanici.²⁴ Transformovně ustoupili například masná tržnice a lázně, což souvisí s transformací Smíchova obecně. Fabriky postupně nahrazovaly administrativní budovy, hotely či obchodní centra. Objekt trafostanice od té doby pozbyl významu a nevyužitý chátral. Historicky se jednalo o hezké veřejné funkční prostranství, z kterého se stal podružný prostor, parkoviště a vzniká prostor nikoho. To, že je v místě nevyužitý historický potenciál vycítil architekt Patrik Hoffman a rozhodl se s tím něco udělat. Jednání o konverzi, které probíhalo od roku 2000, se dostalo výsledku až o 20 let později. První studie (2012) o využití je právě od studia Ateliér Hoffman. Půl roku na to se o trafostanici již začíná starat tým Ateliéru Hoffman osobně a nachází zde své útočiště na nějakou dobu. V rámci akce Designblok 12 a 13 se v interiéru dočasně nacházela kavárna a galerie pod názvem Trafo Smíchov. Následoval projekt rekonstrukce (2018-2019) a realizace (2020). Objekt trafostanice s přílehlými pozemky je nyní ve vlastnictví firmy Picton Service s.r.o., jejímž spoluzakladatelem je právě Ing. arch. Patrik Hoffman. Jak autor projektu rekonstrukce k trafačce přišel? „*Šel jsem náhodou přes Smíchov a spatřil zpusťlý a zanedbaný, ale stále ještě krásný dům. Nedalo mi to a oslovil jsem majitele. K mému překvapení jsme se dohodli. Podařilo se mi, s pomocí kamaráda, tu starou trafačku koupit.*“²⁵ Dnes uvnitř zrekonstruovaného objektu najdeme galerii

²³ Ministerstvo kultury České republiky, *Rozhodnutí o prohlášení za KP*, Praha 2009

²⁴ Úřad Městské části Praha 5, Návrh usnesení MČ P 5 k doplnění seznamu veřejně prospěšných staveb v ÚP SÚ HMP, Praha 1996

²⁵ Jiří Horský, *Mezi periferií v centru a centrem na periferii (II)*, Archiweb, <https://www.archiweb.cz/news/mezi-periferii-v-centru-a-centrem-na-periferii-ii>, vyhledáno 4.11.2020

dokumentárního filmu a mimo výstavní prostory se zde také nachází malá kavárna s posezením, kterou provozuje spolek 400ASA.

Pohled do ulice Na Zatlance s domy čp. 1330 (vpravo) a 22 (vlevo) na Smíchově, Praha 1925, archiv hl. města Prahy

Okolí objektu

Situován na souběhu ulic Kováků a Na Zatlance dominuje urbanisticky výraznému a svébytnému lichoběžníkovému prostoru o délce 70 m a šířce 14–24 m, založenému současně s okolní obytnou zástavbou. Prostor je ze tří stran přímo obklopen veřejnou komunikací. Z jihu k trafostanici přiléhá pozemek s parkovištěm, které bývalo pláckem s charakterem náměstí plného zeleně. Následuje nová transformovna, ta svým měřítkem a vzhledem celý prostor značně oslabila ba až ponížila na periferii. Objekt trafostanice navazuje na patu starší (datována kolem roku 1900)²⁶ opěrné kamenné zdi vyzdžené z kyklopského zdiva, která vyrovnává výškový rozdíl mezi ulicemi. Při ní se nachází jednoramenné schodiště spojující obě terénní

²⁶ Lukáš Beran a Vladislava Valchářová (eds.), *Pražský industriál – Technické stavby a průmyslová architektura Prahy*, Praha 2007, s.167.

úrovně. Kompozice objektů vrcholící trafostanicí je pohledově velmi exponovaná, vytváří urbanisticky významný akcent při pohledu z Plzeňské třídy²⁷ a připomíná historický charakter místa. Celý prostor má městský charakter s potenciálem lokálního, pobytového, oddychového centra pro obyvatele okolních obytných domovních bloků. Z jihu historicky sousedila se secesním areálem masné tržnice a lázní od architekta Antonína Cechnera (zbořeny 1989). Na západní straně v těsné blízkosti je klasicizující secesní budova školy (1915-1916) kde již od roku 1961 sídlí Gymnázium. Mezi ulicemi Radlická, Plzeňská a Kováků blok domů (přelomu 19. a 20. století) z části určen pro bydlení a část pro průmysl. Původně továrna MeWa, později národní podnik Křižík. Dnes kancelářský komplex Palác Křižík s diskutabilním skleněným zastřešením celého dvora tvořící dominantní atrium. Součástí komplexu je však pasáž, která jako jediná umožňuje přímou pěší prostupnost mezi ulicí Radlická a řešeným územím.

Architektura objektu

Objekt trafostanice je hodnotnou a architektonicky významnou technickou stavbou s výraznými plastickými prvky národního stylu a art deka,²⁸ což pro stavby technického určení z dnešního pohledu není obvyklé, zpětně však zcela běžné. Solitérní, zděná dvoupodlažní budova s plochou střechou. okapní žlab je důmyslně skryt nad římsou. V 1.NP s železobetonovým trémovým stropem. Patra spojuje jednoramenné dvakrát lomené ocelové schodiště. Půdorysně mírně obdélného tvaru o zastavěné ploše 72 m², na delších stranách trojosý. Na kratší severní straně je hlavní vstup ve formě půlkruhové předstoupené části průčelí, která vynáší balkon v patře. Plastické členění fasád od výrazného soklu po konsolovou římsu, nesenou masivními zaoblenými konzolami, která nese atiku. Finální povrchovou úpravou byla hrubá omítka světle okrové barvy. Okna jsou spojením luxfer a betonu (sklobetonová), v 2 nadzemním patře jsou místy doplněna o horní otevíravé části. Všechny dveře jsou dřevěné tmavé barvy.

Devastace

Objekt od ztráty své funkce postupně chátral, ačkoli z fotografie ze 60. let 20. století nasvědčuje o neudržování objektu i za jeho provozu. Objekt nebyl využíván

²⁷ Praha 5 (editor Přemysl Veverka), *Památky Prahy 5: stavby, sochy a plastiky, pamětní desky*, Praha 2006.

²⁸ XXVIII. výroční účty Elektrických podniků za rok 1925, s. 5

Pohled na trafostanici z ulice Kováků s bývalou masnou tržnicí v pozadí, Praha konec 60. let 20. st., foto Vlastimil Novotný

ani udržován od 2000 do 2012. Následkem dlouhodobé neúdržby vykazoval plášť objektu značné poškození. Omítky byly plošně narušeny místy až na nosné zdivo, stejně bylo lokálně poškozeno tvarosloví fasád. Dřevěné dveře v přízemí i patře se rozpadaly. Neporušené zůstaly pouze sklobetonové výplně. Navzdory tomu si zachoval vnější původní podobu bez dodatečných devastujících zásahů.

Transformace trafostanice

Jak už bylo zmíněno nový majitel zavedl o chátrající objekt bývalé transformační stanice v roce 2012 a hned se dal do cesty za navrácení života do opuštěného místa. Problémů bylo několik, například rozparcelování celého území na několik menších parcel, které bylo třeba sloučit. Ještě zde stála menší trafostanice, kterou bylo nutno přemístit a s tím souvisela úprava vedení technické infrastruktury a související úprava územního plánu. Z počátku se jednalo o naprosté minimum pro zakonzervování tehdejšího stavu, než se najde cesta a prostředky pro důkladnou rekonstrukci. Začal koupí samotného objektu a přilehlých pozemků. Poté se pustili do úklidu a nezbytných úprav a oprav interiéru pro fungování jako jejich ateliér. Strohý industriální vzhled interiéru byl zachován, pohledově je vidět zdivo nastříkáno maltou

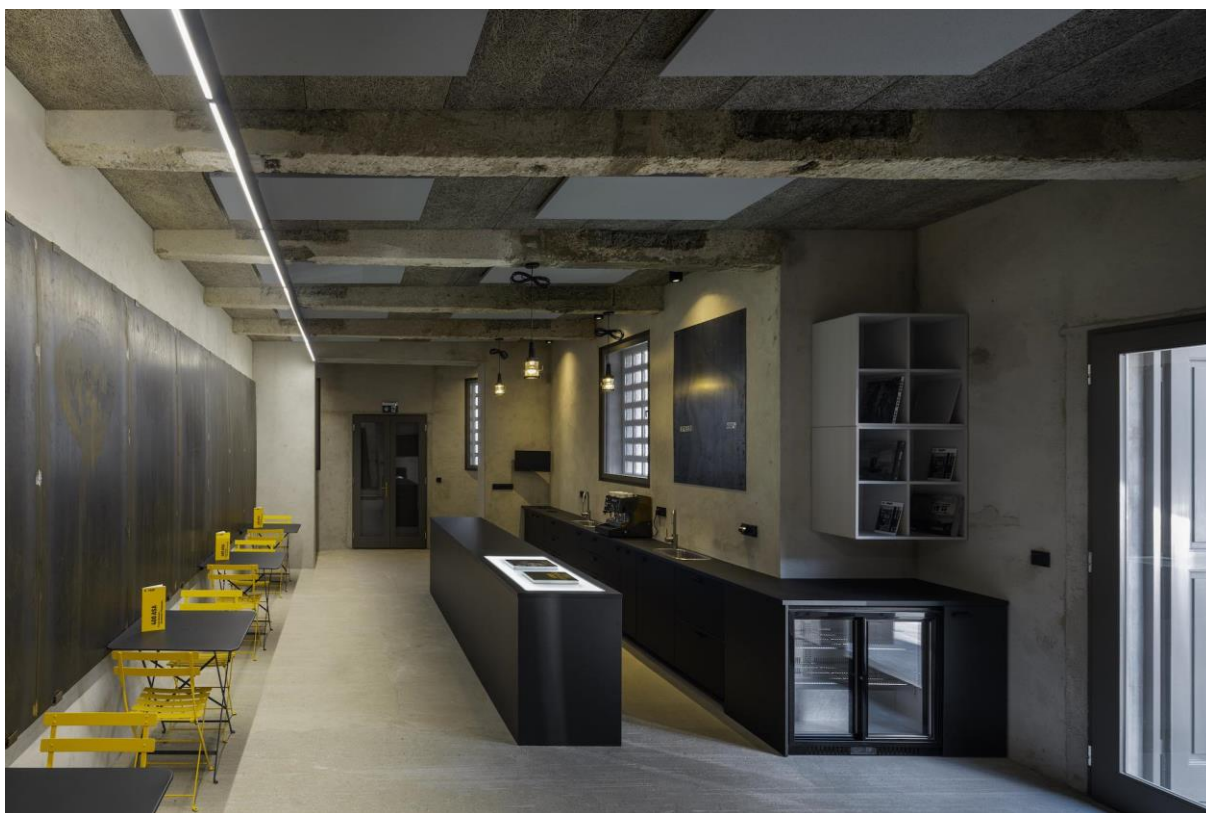
v tenké vrstvě, místy zcela odkryté. První investice šly do nových rozvodů TZB, sociálního zařízení a osvětlení nezbytného pro fungování jako ateliér. Dlouhodobým cílem bylo zapojení veřejnosti do dialogu o budoucnosti tohoto místa. Mezi roky 2012-2013 se zde konaly různé dočasné intervence ať už to bylo otevření kavárny Trafo Smíchov v rámci designbloku, pořádání výstav, koncertů, archi poradnu zdarma, pop-up trafo market či samotné sídlo ateliéru. Projekt na rekonstrukci (2018-2019) počítal s obnovou fasády, opravou střechy se souvisejícími klempířskými prvky, doplněním chybějících či rozbitých luxferových výplní na východní fasádě, nové dveřní výplně otvorů a úprava vnitřních povrchů. Projekt a realizace byla financována z vlastních zdrojů. Realizace byla dokončena v lednu tohoto roku. Celkový vnější vzhled byl ohledně tvaru a členění fasády zachován včetně vlajkového stožáru na severu. Změnou oproti původnímu řešení je finální povrchová úprava fasády, tvořená strukturálním štukem přírodní šedivé barvy. Změnou prošli také všechny dveře, jsou zdvojené, vnitřní dvoukřídlové dveře jsou dřevěné s výrazným prosklením a vnější plně dřevěné tmavě šedé barvy.

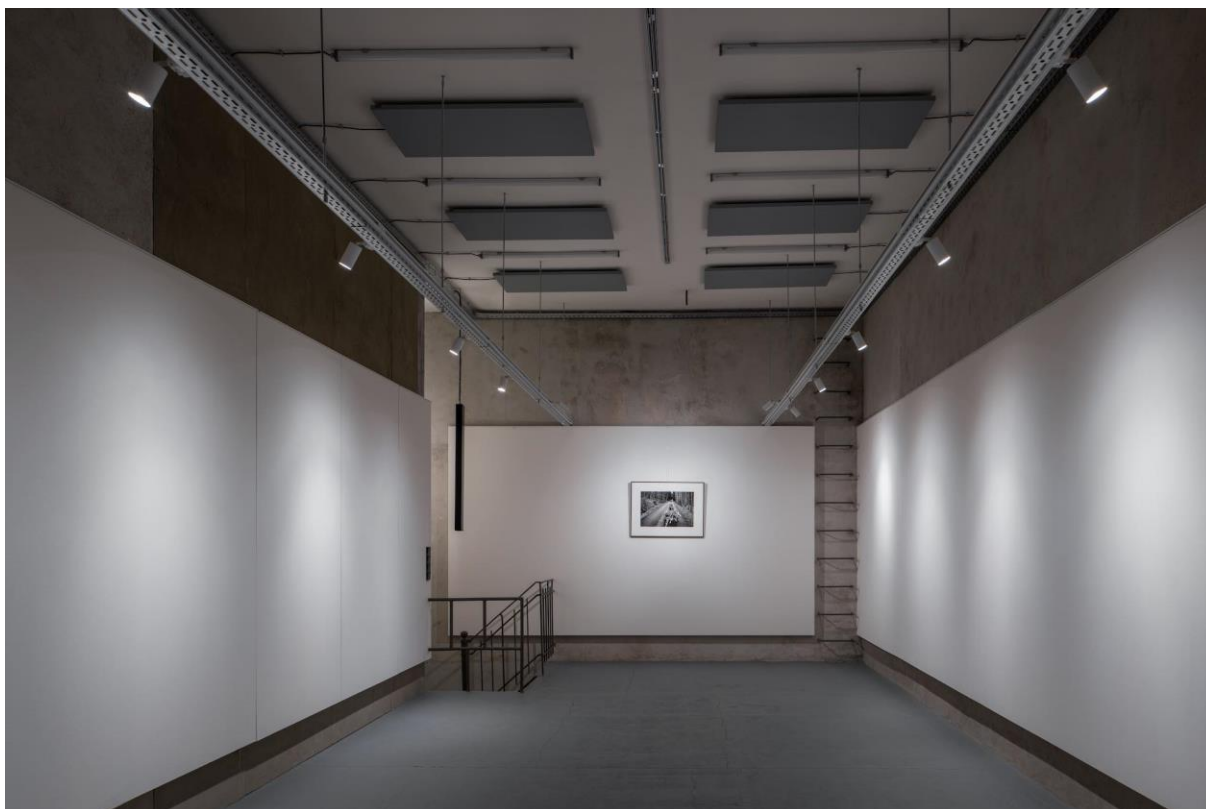
Pohled na trafostanici z ulice Kováků, Praha 2020, foto Andrea Thiel Lhotáková

Výraznou změnou prošel interiér, stěny jsou nově omítnuté hladkou omítkou světle šedé barvy. Strop v 1.NP je mezi trámy obložen heraklitovými deskami a na nich ve dvou řadách jsou rozmístěné bílé čtverce tvořící pravidelný rastr. Okenní otvory byly zevnitř osazeny novým pevným zasklením s hliníkovými rámy černé barvy, zanikl tak vnitřní parapet. Původní jsou pouze přiznané železobetonové trámy a ocelové schodiště, tomu se dostalo očištění a nového nátěru tmavě šedou barvou. První nadzemní podlaží slouží primárně jako kavárna, to je přizpůsoben mobiliář. Kuchyňská linka s barem a skládací kovové stoly černé barvy doplňují skládací kovové židle žluté barvy. Ponechány od působení ateliéru zde jsou válcované plechy z černé oceli, tvořící magnetickou tabuli a menu nad barem.

Druhé nadzemní podlaží je věnováno výstavnímu prostoru. Došlo k uzavření výklenku ve východní straně a vznikl tak plynulý obdélný prostor. Na stěnách jsou instalovány bílé panely, které tak zakrývají všechna okna. Ze stropu jsou zavěšeny kolejnice umožňující variabilní nasvícení expozice. Celý prostor působí stroze a neodtrhává divákovu pozornost od vystavovaných děl.

Interiér první nadzemní podlaží – pohled z jihu, Praha 2020, foto Spolek 400 ASA

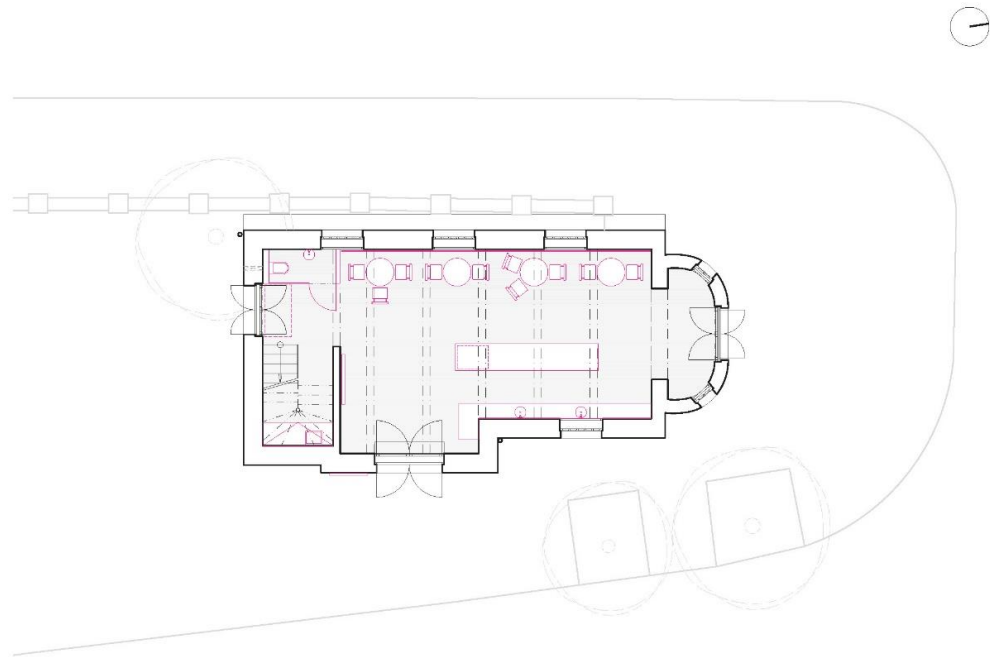
Interiér druhé nadzemní podlaží – pohled ze severu, Praha 2020, foto Spolek 400 ASA

III. Závěr

Trafostanice spolu s komplexem budov městské masné tržnice a lázní spolu utvářely kvalitní veřejný prostor před gymnáziem Na Zatlance. Situace se změnila v 90. letech 20. století, kdy tyto objekty a jiné okolní fabriky ustoupily rozvoji Smíchova. A namísto nich se postavila nová velká transformovna (1999-2000), která dala možnost samotné transformaci čtvrti. Bez ní by vlastně transformace Smíchova nebyla možná. Začalo se stavbou Zlatého Anděla (1999-2000), což byl významný impuls, který pomohl nastartovat proměnu. Následoval Carrefour (1999-2001), dnes obchodní centrum Nový Smíchov, a přibýly další administrativní budovy, hotely, multiplexy a výjimečně i bytové domy. Přičemž se tyto novostavby začaly chovat k tomuto prostoru poněkud bezohledně, nově, jaksi se ztrátou paměti. Stejně jako například nově vzniklá stavba transformovny se většina z nově vznikajících objektů postavila k tomuto území zády a z relativně pěkného městského prostranství se stává parkoviště, zásobovací a servisní dvůr. Způsobem, jakým se k tomuto místu přistupovalo vznikl prostor na okraji našeho zájmu, periferie. A přitom Smíchov je

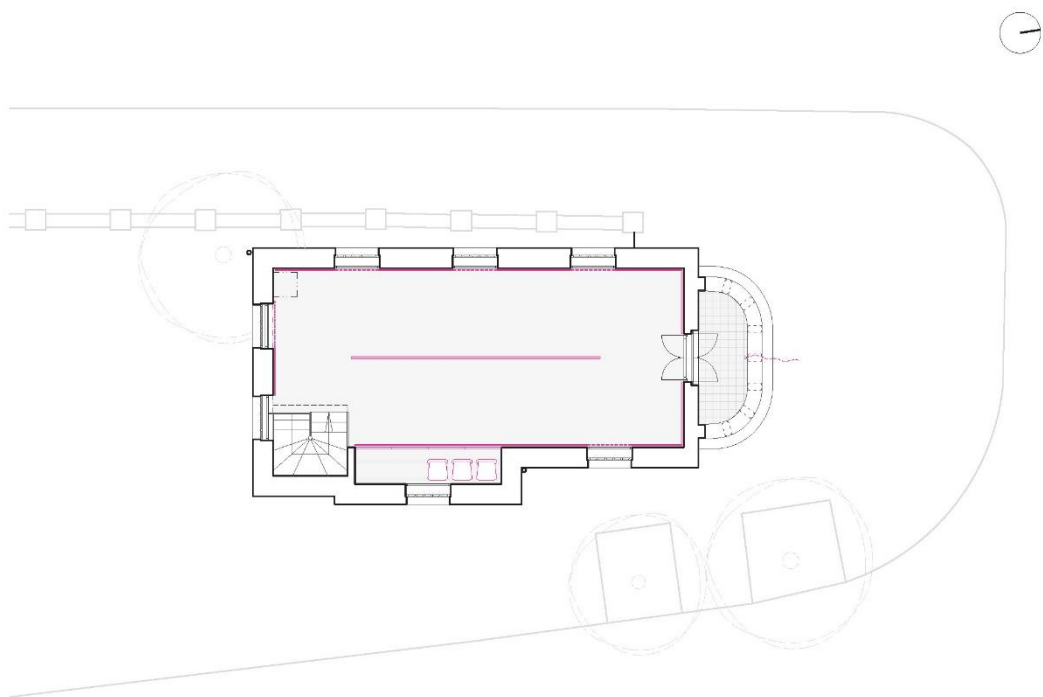
dnes v administrativním, kulturním a obytném živém městském centru Prahy. Navrácení života do periferie čtvrti se částečně podařilo. Konkrétně konverze trafostanice na galerii s kavárnou se povedla. To se dá vnímat jako odrazový můstek procesu rehabilitace narušeného místa. Co se tak úplně nepovedlo je vyřešení území jako celku. Kultivací a prací s veřejným prostorem lze z periferie vytvořit kus skutečně obytného města, je proto otázkou do budoucna jak autor transformace a majitel přilehlých pozemků naloží s prolukou od trafačky k trafačce.

Obrazová příloha

PŮDORYS 1.NP

1 5 10

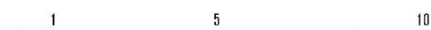

PŮDORYS 2.NP

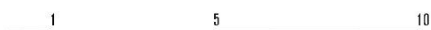
1 5 10

ŘEZ PŘÍČNÝ

ŘEZ PODÉLNÝ

Studie pro spolek 400 ASA od Ateliér Hoffman, Praha 2019, archiv Atelier Hoffman / Ing. arch. Patrik Hoffman

Seznam pramenů a použité literatury

Prameny:

Archiv Ateliéru Hoffman

Literatura:

XXVIII. výroční účty Elektrických podniků za rok 1925,

Akad. arch. Ing. Jindřich Freiwald (úmrtní oznámení). *Svobodné slovo*. 29. 5. 1945

SOA Zámorsk, *Matrika narozených 1884-1895 v Hronově*, sign. 53-4152, ukn. 3165

Jindřich Freiwald, nekrolog, *Stavitelské listy* XXVIII, 1932

Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců I.*, Praha 1947

Otakar Novotný, *Jan Kotěra a jeho doba*, Praha 1958

Anděla Horová (ed.): *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*, Praha 2006

Alžběta Jankulíková, *Jindřich Freiwald a česká meziválečná divadelní architektura*,
Diplomová práce, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Praha 2014, Vedoucí práce
Richard Biegel

Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců I.*, Praha 1947

Ladislav Hladký, *Sborník příspěvků z literárněhistorické konference ke 150. výročí
narození Aloise Jiráska*, Náchod 2002

Jindřich Freiwald, *Stavitelské listy* XXXVII, Praha 1941

Ladislav Hladký, *Sborník příspěvků z literárněhistorické konference ke 150. výročí
narození Aloise Jiráska*, Náchod 2002

Jaroslav Böhm, *Jindřich Freiwald v životě a národním odboji*, Sušice 1947

Jaroslav Böhm, *Jindřich Freiwald a jeho dílo*, Praha 1946

Jindřich Čadík, *Jindřich Freiwald*, SVU Myslbek, Praha 1939

Alexandr Skalický a Marie Vakulová, *Realizace Jindřicha Freiwalda v rodném kraji*,
Náchod 2007

Pavel Vlček (ed.), *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, Praha 2004

Jindřich Freiwald a Jaroslav Böhm, *Naše stavby*, Praha 1924.

Jakub Potůček a Vendula Potůčková, *Slavné stavby Jindřicha Freiwalda*, Praha 2015.

Jindřich Freiwald, *Chaty, sruby, domky: zásady rekreačního bydlení*, Praha 1947.

Martin Horáček, *Za krásnější svět: tradicionalismus v architektuře 20. a 21. století*, Brno 2013

Ministerstvo kultury České republiky, *Rozhodnutí o prohlášení za KP*, Praha 2009

Úřad Městské části Praha 5, *Návrh usnesení MČ P 5 k doplnění seznamu veřejně prospěšných staveb v ÚP SÚ HMP*, Praha 1996

Lukáš Beran a Vladislava Valchářová (eds.), *Pražský industriál – Technické stavby a průmyslová architektura Prahy*, Praha 2007

Praha 5 (editor Přemysl Veverka), *Památky Prahy 5: stavby, sochy a plastiky, pamětní desky*, Praha 2006

Elektronické zdroje:

Česká Komora Architektů: <https://www.cka.cz/>

Národní památkový ústav: <https://www.npu.cz/>

Industriální topografie České republiky: <http://www.industrialnitopografie.cz/>

Archiweb: <https://www.archiweb.cz/>

400ASA: <https://www.400asa.org/>

Ateliér Hoffman: <http://atelierhoffman.eu/>